Trygghetsplan

(Plan mot kränkande behandling och likabehandlingsplan)
för

Mariedalsskolan
läsåret 2026/2027

Vision

På Mariedalsskolan är atmosfären sådan att alla barn och vuxna känner trygghet, trivsel och respekt för varandra.

Vår skola skall vara fri från mobbning, vi tolererar inte trakasserier eller sexuella trakasserier samt diskriminering. All personal jobbar aktivt med konfliktlösning.

Vad står begreppen för?
En grundläggande mänsklig rättighet är rätten till likabehandling. Alla elever i skolan ska ha samma rättigheter – flickor som pojkar och oavsett etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Alla elever har rätt att vistas i skolan utan att utsättas för någon form av kränkande behandling. Detta styrs av kap. 14a i skollagen samt kap 1–3 i diskrimineringslagen.

Diskriminering
Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och missgynnandet har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder.

Diskriminering kan till exempel ske genom skolans regler eller rutiner.
En elev kan också bli diskriminerad om eleven blir särbehandlad på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder med mera.

Direkt och indirekt diskriminering
Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Med **direkt diskriminering** menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till exempelvis elevens kön. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Men man kan också diskriminera genom att behandla alla lika. Det är det som kallas **indirekt diskriminering**. Det sker när skolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringssätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck samt ålder. Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling
Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Trakasserier och kränkande behandling kan vara
– fysiska (slag, knuffar)
– verbala (hot, svordomar, öknamn)
– psykosociala (utfrysning, grimaser, alla går när man kommer)
– texter och bilder (teckningar, lappar, sms, mms, fotografier, snapshot och meddelanden på olika sociala medier).

Trakasserier
är uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med
– kön
– etnisk tillhörighet
– religion eller annan trosuppfattning
– funktionshinder
– sexuell läggning
– könsöverskridande identitet eller uttryck
– ålder.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till trakasserier. Det är trakasserier även när en elev kränks på grund av en förälders eller syskons sexuella läggning, funktionshinder m.m.

Kränkande behandling
är uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund. Det kan vara att retas, mobba, frysa ut någon, knuffas eller att rycka någon i håret.

Både skolpersonal och elever kan göra sig skyldiga till kränkande behandling.

Repressalier
Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Detta arbetar vi med under läsåret 2026-2027

Förebyggande och främjande insatser
Vi strävar efter att ge barn en trygg miljö och att skapa respekt för alla människors lika värde och förståelse för varandras olikheter. Vi arbetar för ett klimat präglat av tillgänglighet, omsorg och engagemang. Vuxna på skolan ska alltid agera när något händer.

***IBIS (Inkluderande Beteendestöd i Skolan*)** en evidensbaserad modell som syftar till att skapa en positiv och stödjande skolmiljö för alla elever. Målet är att förebygga och minska problematiska beteenden genom att arbeta proaktivt och systematiskt med beteendestöd. Genomförs i samarbete med Uppsala universitet. Modellen bygger på idén om att **alla elever kan lära sig och lyckas**, och att skolans roll är att tillhandahålla de strukturer och det stöd som behövs för detta. Modellen skapar ett starkt förankrat samarbete mellan all skolpersonal, elever, föräldrar och andra relevanta parter. IBIS är ett ramverk för att bygga en **inkluderande skolkultur** där positiva beteenden uppmuntras och elever får det stöd de behöver för att trivas och lära sig.

Kännedom om trygghetsplanen: Alla elever och medarbetare informeras om Mariedalsskolans ställningstagande mot mobbning, kränkande behandling och diskriminering genom att trygghetsplanen görs känd för all personal och alla elever. Rektor ansvarar för att personalen känner till planen och läraren ansvarar för att eleverna känner till innehållet i trygghetsplanen. Rektor informerar vårdnadshavare om planen i samband med föräldramöte samt att den publiceras på skolans hemsida.

***Trygghetsråd*:** Skolan har ett trygghetsråd som består av skolkurator, elevsamordnare, speciallärare, skolsköterska och två pedagoger. Uppgiften är att ansvara för planering och utformning av skolans värdegrundsarbete. Trygghetsrådet ger klasserna i uppdrag att genomföra en trygghetsvandring i skolan med syfte att identifiera platser där elever kan känna otrygghet. Trygghetsrådet återkopplar till skolans personal som underlag på åtgärder för att öka tryggheten. Åtgärder återkopplas till eleverna via klassråd.

Värdegrundsarbete: Under läsåret 26/27 kommer klasserna arbeta med värdegrundsarbete utifrån uppsatt plan för värdegrundsarbetet samt utgå från våra värdeord:
- Var rädd om dig själv.
- Var rädd om varandra.
- Var rädd om din skola.

- Språkbruk har vi identifierat som en viktig del i värdegrundsarbetet. Under läsåret 26/27 kommer vi fortsätta att arbeta med att förbättra elevernas språkbruk genom värdegrundsarbetet i klasserna.

- Värdegrundsövningar. Klassläraren ansvarar för att klassen veckovis arbetar med värdegrund. I arbetet har klassläraren möjlighet att använda eget material eller inhämta tips och material från trygghetsmapp med olika trygghetsövningar. Klassläraren har vid behov möjlighet att ta stöd av skolkuratorn och elevsamordnaren i värdegrundsarbetet. Under läsåret besöker skolkuratorn och elevsamordnaren samtliga klasser för att genomföra planerade värdegrundslekioner utifrån olika teman. Gemensamt för alla klasser är att punkten ”värdegrund och trygghet” ska vara stående på klassrådet.

- Under läsåret kommer elevsamordnaren och skolkuratorn arbeta med både låg- och mellanstadiet utifrån programmet Be The Hero med syfte att förebygga kränkningar och utanförskap. Arbetet med att utbilda eleverna i Be The Hero sker tillsammans med klassläraren.

- *Problemlösaren:* Denna metod involverar eleverna där de får se sin egen del i en konflikt. Konflikter uppstår i lek och aktiviteter och är vardagliga göromål för personal på skola och fritids. Med denna metod leder vi eleverna med stöttande samtal. Under läsår 26/27 lägger vi ökat fokus på problemlösaren för att vi vill lära eleverna att hantera och lösa konflikter på ett konstruktivt sätt. Det är en viktig del i det sociala samspelet att kunna lösa något tillsammans, kunna gå vidare och känna sig trygga med det. Detta är en lösningsfokuserad och ej dömande metod. Här får de som är del i en konflikt möjlighet att få beskriva sin egen situation samt lyssna och förstå andras ståndpunkter.

Elevsamordnare: Skolan har en position med fokus på det elevsociala arbetet med nära koppling till skolans arbete med grundläggande värden. Elevsamordnarens uppgift är att arbeta med att stärka skolans elevsociala arbete som innefattar skolans värdegrund, ordningsregler och läroplanens mål kring värdegrund. Framför allt handlar det om att förebygga otrygghet och konflikter mellan elever, att hjälpa elever att lösa konflikter och vara en viktig person i arbetet mot kränkande behandling på skolan. Elevsamordnaren rör sig bland eleverna i samband med raster och övergångar och skapar trygghet genom goda relationer. Elevsamordnaren är en del av skolans elevhälsa.

Rastvärdar: Det finns minst tre personer ute på lunchraster och minst två personer på övriga raster då det är många elever på skolgården. De ska röra sig enligt den kartläggning som eleverna gjort vid trygghetsvandringen. Förmiddags- och eftermiddagsrasten är i regel delad mellan lågstadiet och mellanstadiet för att det ska bli färre elever ute samtidigt på skolgården. Lärarna ska ta emot eleverna efter rast, de ska inte vänta ensamma i korridor/kapprum.

Rastlekar. När rasten börjar kan eleverna gå till en rastbod där de kan låna material som kan användas under rasten. Eleverna ska alternera att hjälpa till i rastboden för att känna ett elevansvar. Eleverna ansvarar för utlåning och inlämning. Om eleverna ska vara på vår multiarena ska det finnas en ska det finnas en vuxen eller rastvärd närvarande. Under läsåret ska rastvärd också organisera rastlekar på raster så eleverna har möjlighet att gå till om de känner att de inte har någon att leka med eller inte har hittat någon aktivitet i rastboden som de vill göra. Som en del för att öka samvaron på skolan ska äldre elever erbjudas att leda planerade rastaktiviteter under vissa perioder av läsåret.

Klassrådet. Behandlar trygghetsläget i klassen. På varje klassråd skall trygghet vara en punkt. T.ex. kan trygghetsrådets värdegrundsövningar utvärderas, för att eleverna ska vara delaktiga, trygghetsplanen diskuteras och ansvarig lärare kan då också se över hur rådande situationen är utifrån våra arbetsområden gällande värdegrund och trygghet.

Undersökning av elevernas trygghet och studiero inom det årliga kvalitetsarbetet 2 gånger per läsår. (Enkät, ev. elevintervju.)

Schemabrytande aktiviteter i form av *temadagar, friluftsdagar, gemensamma traditioner som finns upprättade i en årsplanering.* Här arbetar vi i faddergrupper eller i tvärgrupper mellan skolans klasser med aktiviteter med syfte att skapa en större gemenskap, samhörighet och främjande av elevkontakter bland skolans elever. Här ligger stort fokus på samarbetsövningar och likabehandlingsarbete. Vi genomför en hälsovecka på skolan vilket innefattar dels den fysiska hälsan men även det psykiska välmåendet. Vi jobbar med material kring nätmobbning för att ge eleverna rätt redskap till att vara ute på nätet. En samarbetsdag i åldersblandade grupper genomförs under veckan.

Hälsosamtal: Skolsköterskan bidrar genom sina hälsosamtal med kunskap på gruppnivå om exempelvis mående och trygghet bland eleverna, samt upplevelsen om kränkande behandling och kamratskap.

Tillgänglighet: genom att se till att alla skolans elever kan delta i gemensamma aktiviteter.

Skolreglerregler: Skolreglerna ska vara kända hos elever och personal på vår skola. Skolreglerna ska finnas uppsatta i alla klassrum och kontinuerligt diskuteras i klassen. De utvärderas årligen i samband med klassråd och elevråd samt i personalgruppen.

Förutsägbarhet: Vi har bestämda platser i lektionssal/klassrummet, kapprum, i matsalen och i omklädningsrum.

Åtgärdande och uppföljande insatser
Vi arbetar utifrån en process, Mariedalsskolans åtgärder mot kränkande behandling och har tydliga rutiner för hur vi ska gå tillväga om vi ser eller misstänker att allvarliga eller upprepade kränkningar förekommer. När skolpersonal får kännedom om kränkning, ingriper vid pågående kränkning eller om en elev uppger för skolpersonal att denne upplevt sig kränkt anmäler den skolpersonal som fått kännedom om detta händelsen via kommunens anmälningssystem KB-process till (Hittas på startsidan på Timnet). Inblandade mentorer informeras av den vuxne som ingripit/fått kännedom om händelsen. Inblandade elever bemöts alltid med respekt och tas alltid på allvar. Mentorer ansvarar för att berörda elevers vårdnadshavare informeras innan skoldagens slut.

Innan eventuella åtgärder vidtas ska en utredning utföras. Ansvarig för utredningen är skolkurator. Skolkurator kan delegera utredning till berörd personal på skolan. En utredning innefattar alltid samtal med berörda elever för att få kännedom om vad som hänt. Vårdnadshavare och/eller rektor deltar om det bedöms nödvändigt. Åtgärder kan sättas in omgående om man utifrån händelse kan se det som nödvändigt.

Om utredning visar att en kränkning förekommit vidtas åtgärder, exempelvis kan handlingsplan med berörda elever upprättas för att förhindra att kränkning återupprepas, samtal med kurator eller andra anpassade åtgärder i klassrummet eller på raster/förflyttningar. Uppföljning sker kontinuerligt fram till dess att situationen för eleven blivit bättre och kränkningarna upphört. De åtgärder som vidtagits utvärderas och ändringar kan komma att göras. Upphör inte den kränkande behandlingen måste ytterligare åtgärder vidtas för att säkerställa att eleven känner sig trygg. Ansvarig för uppföljning är mentor och/eller den skolpersonal som tilldelas uppdraget för aktuellt ärende.

Innan åtgärderna kan avslutas måste den utsatte eleven känna sig trygg och kränkningarna upphört.

De samtal som genomförs mellan lärare/kurator och elev dokumenteras. Händelsen, vilka som är berörda, åtgärder och hur uppföljning skett dokumenteras även. När en anmälan upprättas om kränkande behandling informeras rektor och huvudman enl. anmälningsplikt via KBI-process. (Skollagen 6 kap 10§.)

Om en elev utsätts för kränkningar av personal gäller att skolledningen utreder och kontaktar elevens vårdnadshavare. Facklig representant informeras och kan delta i åtgärdade samtal.
Ansvarig: Rektor

Vid behov tar personalen hjälp av elevhälsans personal såsom skolsköterska och/eller elevhälsa/kurator.
Ansvarig: Mentor

Personal som känner sig kränkta skall omedelbart kontakta skolledning och fackligt skyddsombud.

Anmälningsplikt
Skollagen (6 kap 10 §2) säger att all personal är skyldig att aktivt uppmärksamma och motverka kränkande behandling samt trakasserier och sexuella trakasserier enligt diskrimineringslagen (2008:567) i samband med verksamheten och se till att sådan behandling och sådana trakasserier hanteras. Personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling eller allvarliga eller upprepade trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten är skyldig att informera rektorn om detta.

Uppföljning, utvärdering och kartläggning
Uppföljning och utvärdering av planen sker i maj/juni varje läsår. Då görs också en ny kartläggning:
- Trygghetsrådet går igenom, följer upp och utvärderar insatserna i planen.

- Eleverna har trygghetsfrågor stående på sina klassråd och kan via elevrådet ge förslag på förebyggande åtgärder. Klasserna gör bl.a. en trygghetsvandring runt skolans områden för att hitta platser som kan upplevas som otrygga.
- Rektor sammanställer, elevrådets förslag och personalen får tillföra synpunkter vid gemensam utvärdering av trygghetsplanen.
- Med utvärderingen och kartläggningen som grund upprättas den nya planen inför höstterminen och den informeras både till elever och föräldrar.

Redogörelse för föregående års planerade åtgärder kring plan mot kränkande behandling.

Förebyggande och främjande insatser

Under läsåret har vi strävat efter att ge barn en trygg miljö och att skapa respekt för alla människors lika värde och förståelse för varandras olikheter. Vi har arbetar för ett klimat präglat av tillgänglighet, omsorg och engagemang. På skolan har vi agerat direkt när något hänt eller när händelse kommit till vår kännedom.

***Trygghetsplanen**:* Har förankrats både i lärteam och i uppstart på läsåret av rektorn och skolkuratorn. I samband med uppstart av läsåret har klasslärare förankrat trygghetsplanen med eleverna. Information om att trygghetsplanen finns och var man kan kan ta del av den i sin helhet har delgivits vårdnadshavare i samband med föräldramöte i början av höstterminen 2025. Planen har funnits publicerad på skolans hemsida.

***Värdegrundsarbete**:* Klasslärarna, skolkuratorn och elevsamordnaren har under läsåret arbetat aktivt med olika teman inom värdegrund. *Språkbruk* och *skolans värdeord* har varit en viktig del i värdegrundsarbetet. Vi har involverat vårdnadshavare i arbete kring språkbruk genom information på föräldramöte och i dialog med vårdnadshavare hos elever där vi ser att språkbruket inte är acceptabelt.

Anmäla kränkande behandling: Personal på skolan har anmält uppgifter om kränkande behandling. Anmälningar har utretts enligt skolans rutiner för kränkande behandling. Skolans huvudman får kännedom om kränkningarna via vårt system att hantera kränkande behandling samt godkänner ärendet innan det arkiveras. Statistik från KBI-process ger oss kunskap om var kränkningar uppstår och vilka årskurser där det skett mest kränkningar. Analys av anmälningar kring kränkningar har gjorts av skolkurator och delgetts personal och EHT i juni 2026.

Rastvärdssystem: Har genomförts enligt plan.

***Trygghetsråd**:* Klasslärarna har genomfört trygghetsvandring tillsammans med eleverna. Resultatet har analyserats och insatser utifrån det har förändrats. Trygghetsrådet har under läsåret träffats regelbundet och frågor kring trygghet har lyfts på elevrådet.

Klassrådet: I klasserna har trygghetsläget diskuterats på klassråden och återkoppling från trygghetsrådet kring trygghetsvandringen har genomförts i alla klasser.

***Trygghetsenkät**:* Är en del av skolans undersökning av elevernas trygghet och studiero inom det årliga kvalitetsarbetet, vilket har skett två gånger under läsåret. Resultatet av trygghetsenkäten har gåtts igenom på APT med all personal. Varje klass har utifrån sitt resultat av undersökningen satt upp egna klassmål som de arbetat vidare med under läsåret.

Schemabrytande aktiviteter i form av *temadagar, friluftsdagar, gemensamma traditioner som finns upprättade i en årsplanering.* På skolan har vi arbetat bland annat med faddergrupper eller i tvärgrupper mellan

klasser i olika aktiviteter för att stärka och skapa större gemenskap, samhörighet, trygghet och främja elevkontakter bland skolans elever. Under läsåret har hälsoveckan genomförts, vilket har innefattat dels den fysiska hälsan men vikten av god psykisk hälsa.

***Hälsosamtal och förebyggande arbete*:** Skolsköterskan har genom sina hälsobesök med elever från förskoleklass, åk 2 och 4 i bidragit med kunskap på gruppnivå ur ett elevperspektiv om exempelvis mående och trygghet bland eleverna, samt upplevelsen av kränkande behandling och kamratskap. Under vårterminen läsår 25/26 har skolsköterskan genomfört pubertetsundervisning i åk 4 och utbildning inom hjärt- och lungräddning med åk 6 tillsammans med idrottslärare

Tillgänglighet: Vi har på skolan arbetat aktivt med *tillgänglighet* genom att se till att alla skolans elever kan delta på gemensamma aktiviteter genom god planering, anpassning och tydliga förberedelser inför olika aktiviteter.

Bilaga 1

Trygghetsrådets arbete
Trygghetsrådet består av skolkurator, skolsköterska, elevsamordnare, speciallärare och 2 pedagoger. Trygghetsrådet träffas minst två gånger per termin.

Trygghetsrådet arbetar utifrån Mariedalsskolans trygghetsplan. Visionen att alla barn och vuxna känner trygghet, trivsel och respekt för varandra. Att vår skola skall vara fri från mobbning, trakasserier samt diskriminering. All personal arbetar aktivt med konfliktlösning tillsammans med eleverna utifrån problemlösaren.

Trygghetsrådet vägleder alla pedagoger och klasser att aktivt arbeta med värdegrundsarbete, ett arbete med olika övningar och fokusområden. Under läsåret 25/26 har representanter från både trygghetsrådet och IBIS teamet utbildat skolans personal inom modellen inkluderande beteende stöd i skolan. IBIS är en skolövergripande modell som ska främja en inkluderande skola genom positivt lärande stöd för alla. Avsikten med att implementera och arbeta med IBIS är att utveckla en positiv skolkultur som stärker elevernas skolprestationer och sociala färdigheter samt förebygga och hantera problembeteenden genom proaktiva tillvägagångssätt. Dessutom stärker denna modell samt ökar skolans möjlighet att arbeta mer målinriktat med kontinuerliga reflektioner och utvärderingar av den egna verksamheten. Under läsåret 26/27 kommer arbetet börja implementeras i praktiskt arbete samt involvera samtliga elever på skolan. Som ett stöd i arbetet med IBIS har ett årshjul upprättats för att hålla modellens alla delar aktuella och för att säkerställa att vi arbetar systematiskt med alla komponenter och strategier.

Värdegrundsarbetet har under läsåret 25/26 även utgått från olika temaområden som finns upprättat i en årsplan för Mariedalsskolan. Temaområden är bland annat språkbruk, gruppstärkande övningar, värderingsövningar, samtycke/sexualitet, likheter/olikheter, nätet och chattar samt fysisk och psykisk hälsa etc. Respektive temaområden innehåller i varierande grad både olika övningar, filmklipp, litteraturhänvisningar, praktiska arbetsmaterial för elever och lärarhandledningar etc.

Skolkuratorn och elevsamordnaren som ingår i trygghetsrådet finns som stöd vid behov för klasslärarna i värdegrundsarbetet. Under läsåret har skolkuratorn och elevsamordnaren även ansvarat för värdegrundslektioner i samtliga klasser utifrån olika material och teman. Under vårterminen har även en del av förebyggande arbetet inkluderat besök av polisen utifrån temat brott och rekrytering av barn och unga till kriminella gäng..

Årsplanen för värdegrundsarbetet med temaområden finns på Google Drive, "Mariedalsskolan personal" mapp "värdegrund".

- Årsplanen med olika temaområden innehållande olika tips på olika typer av övningar, filmklipp, praktiska arbetsmaterial, lärarhandledningar och litteraturhänvisningar etc. Årsplanen med temaområden finns upprättade i Google Drive med tillhörande länkar till olika material etc.

- 20–30 minuter/vecka med trygghetsövningar i alla klasser. Egna förslag på övningar inom området kan ju såklart också användas. Vid övningstillfällen har pedagoger möjlighet till stöd av skolkuratorn och/eller skolans elevsamordnare.

- Trygghetsvandring med elever genomförs i slutet av september under höstterminen.